

Tervikõppe kasutamisest toimetulekukooli õpilaste õpetamisel

Eve Morel
Võru Järve Kooli
õpetaja

Toimetulekukooli riiklikus õppekavas on I kooliastme õpilaste õpetamisel üheks peamiseks ülesandeks tajuprotsesside arendamine. Väga oluline on õpetada õpilasi kuulama, jälgendama, vaatlema ja eristama ning mingil moel ennast väljendama. Kasutatakse tervikõpet, samuti praktilisi tegevusi ja didaktilist mängu. Selle kõige arendamiseks on väga head lastepäraseid jutukesed, mis annavad õpetajale palju võimalusi muuta igapäevane õppetöö huvitavamaks ning õpilasele erinevaid tegutsemisvõimalusi pakkuvaks.

Tundide mitmekesisemaks muutmisel pakuvad häid võimalusi väikesed jutukesed, mille sisu põhjal on õpetajal oma fantaasia piirides võimalik välja mõelda erinevaid ülesandeid õpitava materjali tutvustamiseks ja omandamiseks, harjutamiseks ja kinnistamiseks. Teemakohane jutuke koos pakutava abimaterjaliga annab võimaluse arendada lapse erinevaid meeli ning on ka õpetajale heaks pidepunktiks, millest lähtuvalt oma tunde üles ehitada. Pakume mõningaid ülesande variante teema „Putukad“ käsitlemiseks. Ülesannete koostamisel on lähtutud õpilaste erinevatest tasemetest.

Jutuke võiks olla järgmine.

Liblikas Loora ja lepatriinu Laura lendasid lilledega kaetud aasa kohal. Ilm oli ilus, lõoke lõõritas. Liblikas Loora ja lepatriinu Laura tegid õhus lõbusaid lennukaari ja puhkasid vahel mõnel lillel.

Nad olid just ühele õiele laskunud, kui kuulsid tasast nuttu. Väike lepatriinu Liina nuttis valgel liiliaõiel.

„Mis sinuga lahti on?“ küsis liblikas Loora.

„Ma kaotasin kogemata oma kleidi mustad täpid ära ja teised lepatriinulapsed narrisid, et ma olen lutikas,“ nuuksus õnnetu lepatriinu Liina.

„Ära nuta, me aitame sul täpid üles otsida,“ lubas lahke lib-

likas Loora.

„Näete! Liina täpid on siia rohulible-
de vahele kukkunud!” hüüdis lepatriinu
Laura.

„Kolm täppi!” luges liblikas Loora.

„Jah! Need ongi minu täpid!” rõõmustas
lepatriinu Liina. Liblikas Loora seadis tä-
pid jälle kenasti väikese lepatriinu kleidile
ritta. Liina tänas, aga jäi kurvaks.

„Kellega ma nüüd mängin, teised lepa-
triinud lendasid ninema.”

„Loomulikult meiega,” laususid lahked
liblikas Loora ja lepatriinu Laura.

„Lepatriinu Liina uued sõbrad” -
Liili Remmel Täheke nr.5/1994a.

Tekst andis võimaluse õpetada
lastele rollimängu, panna nad tegut-
sema erinevate tegelastena. Väga olu-
lisel kohal oli ka kõnearenduslik töö
- töö sõnakaartidega (pildi ja sõna

ühendamine), sõnaühenditega jne.
Edasi järgnesid kirja eelharjutused,
tublimad said teha ära kirja, laduda
sõnu, koostada lauseid tegelaste koh-
ta (iga tegelase kohta oli joonistaud
pilt ning seda koos õpetajaga kirjel-
datud). Näiteks - lepatriinu on pu-
nane; tal on mustad täpid; liblikas
on kirju jne. Samade tegelastega olid
koostatud ka matemaatika ülesanded
- rühmitamis-, võrdlemisülesanded
ning lihtsamad liitmis- ja lahutamis-
ülesanded. Olulisel kohal oli ka vär-
vide õpetamine - must, punane, kol-
lane, pruun.

Laulmistunnis lauldi A. Kumpase
laulu „Lepatriinu”. Laulu saatsid lii-
gutused, kus õpilased näitasid sõr-
medega täppide arvu. Laulu leidsime
A.Kumpase laulukogumikust „Väi-
kese lapse laulud”.

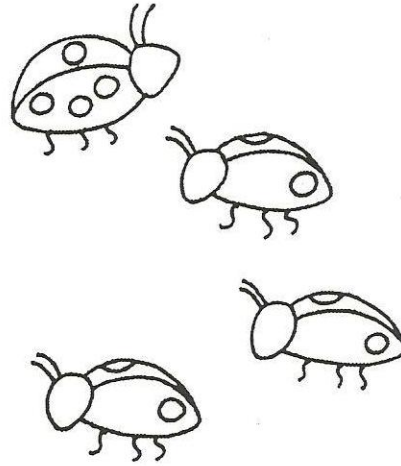
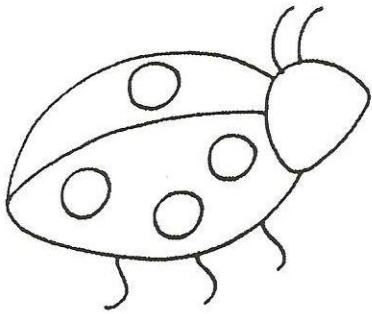
Käelise tegevuse tunnis aga said õpilased võimalused voolida plastiliinist lepatriinu. Kindlasti kuulub sellise teema juurde ka õppekäik loodusesse ning võimalusel tutvumine nii päris liblika kui ka lepatriinuga.

Artikli mõte on selles, et toimetulekukoolide tublid õpetajad võiksid ühiselt kokku panna toredate teemade kohase juttude kogumiku, mida oleks

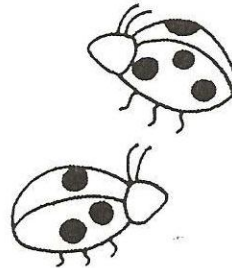
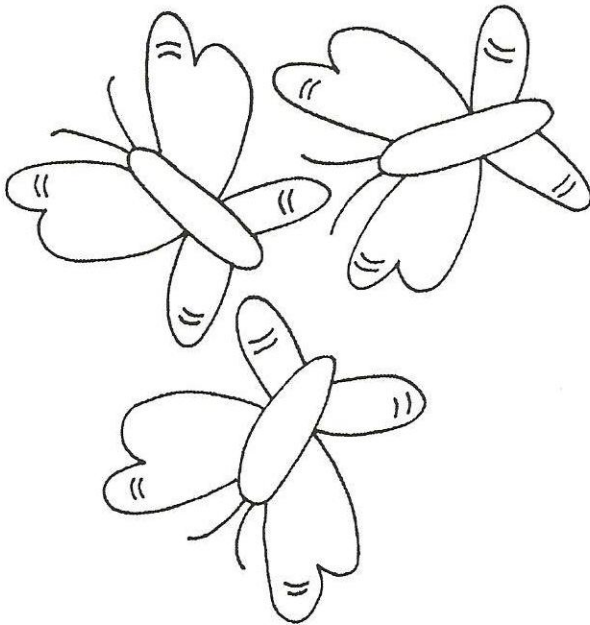
võimalik siis kõigil kasutada. Kindlasti on igal ühel meil oma tagavara olemas. Miks siis mitte seda teistega jagada? Võib olla on selleks hea koht iga kooli kodulehekülge?

Lisame siia mõned näidisülesanded.

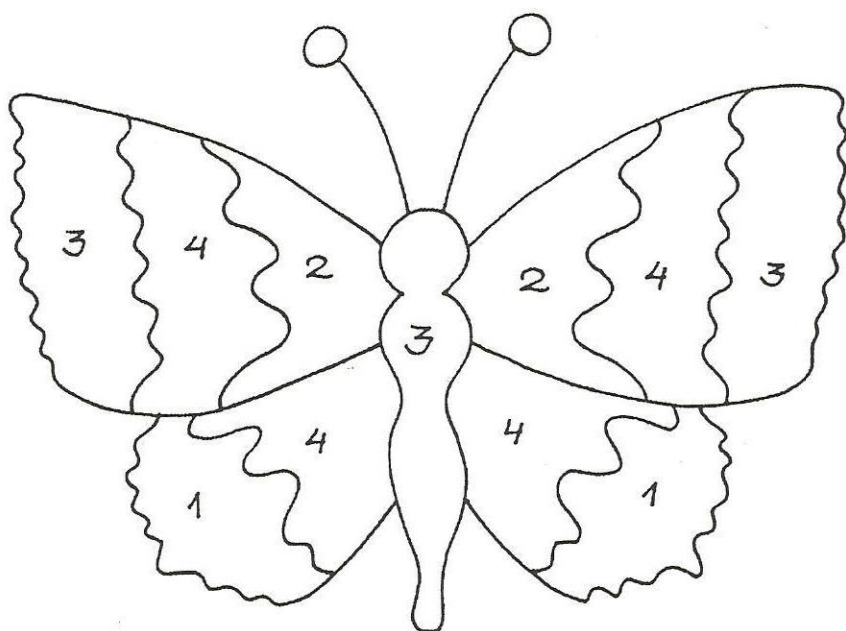
Pildid on joonistanud Võru Järve Kooli õpetaja Merje Pajos.

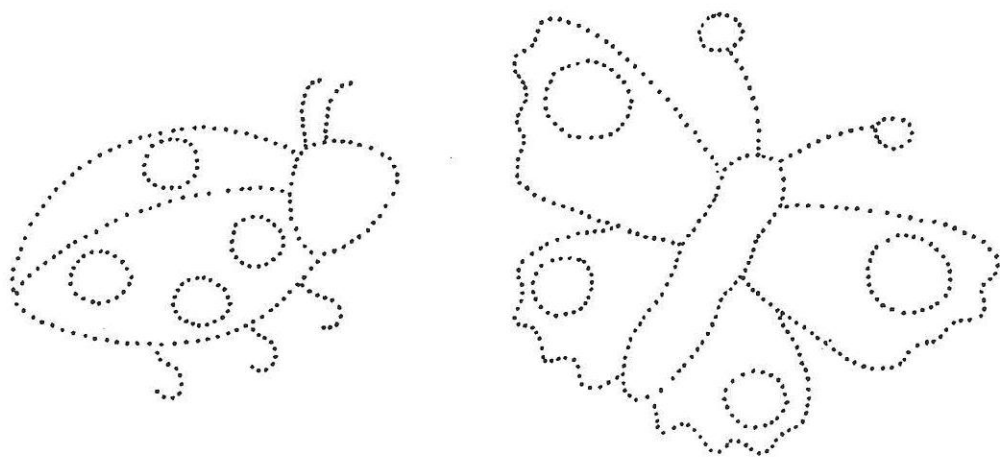
Suur ja väikesed. Võimalik välja lõigata ja jaotmaterjalina kasutada.

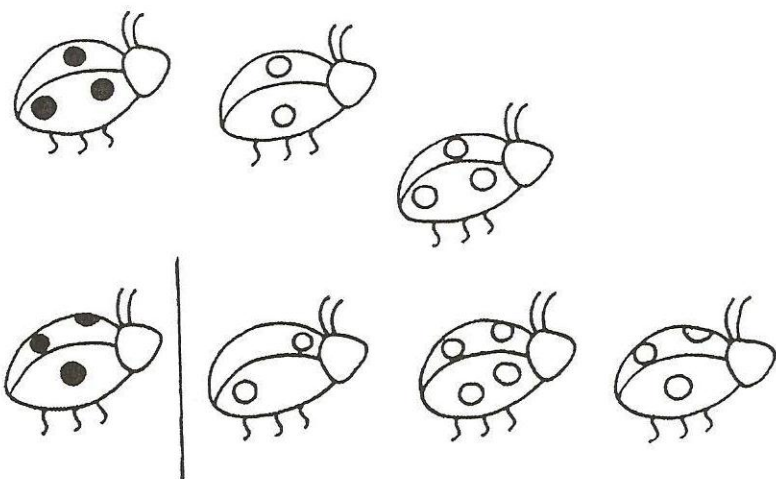
Võrdlemine. Mida on rohkem, mida on vähem.

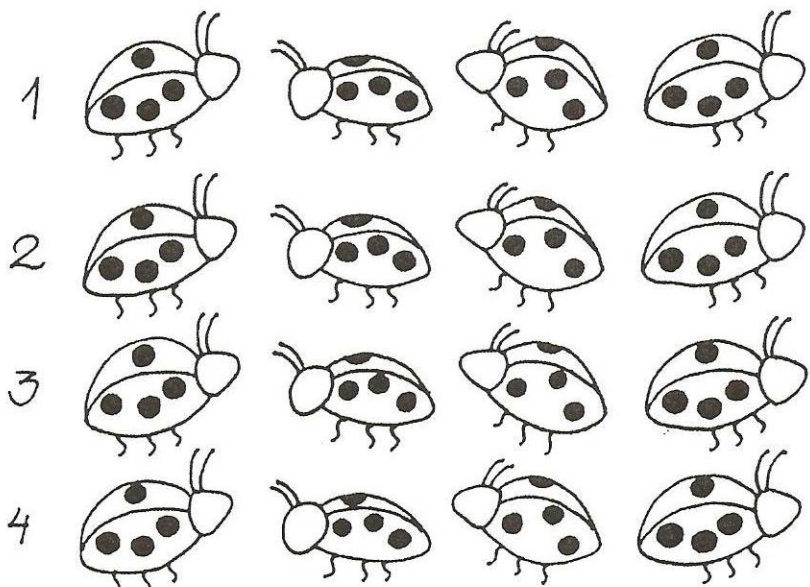
Värvi liblikas. 1-kollane, 2- punane, 3- must, 4- pruun

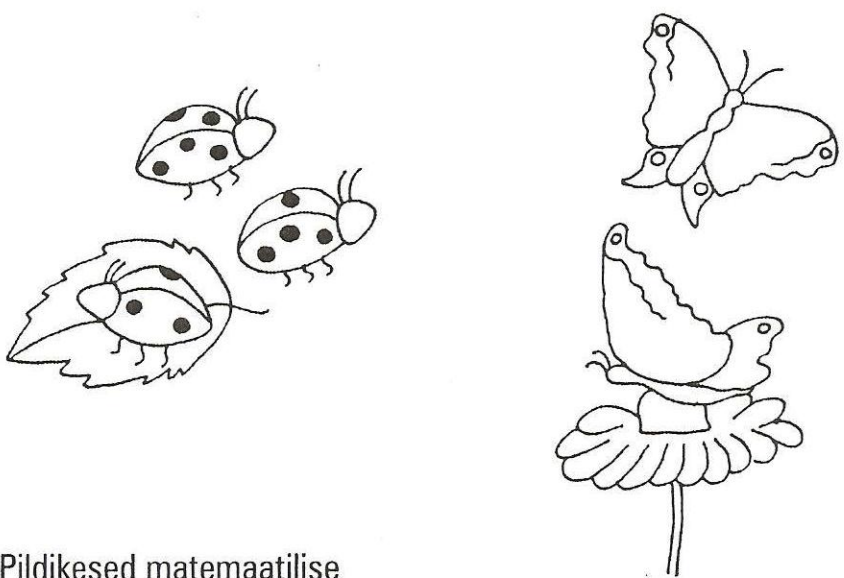
Joonista lepatriinu. Joonista liblikas.

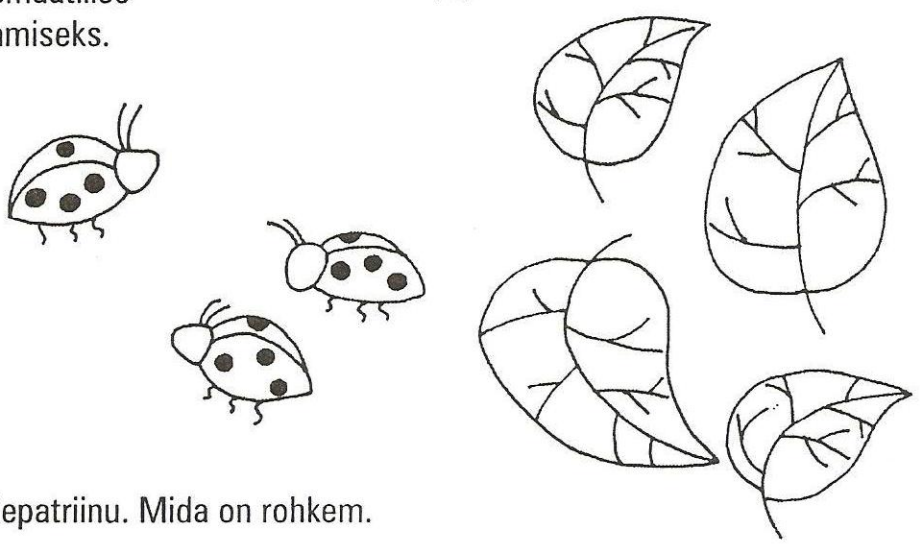
Leia sarnane.

Värvi 1 lepatriinu. Teises reas värvi 2 lepatriinut.

Pildikesed matemaatilise jutukese koostamiseks.

Ühenda leht ja lepatriinu. Mida on rohkem.